

Hein van Iersel

Van handmaaier tot triplex-maaier, van holprikken tot verti-drain

"Je bent zo snel geneigd het te vergeten. Eigenlijk nog maar een paar jaar geleden was greenkeeping een vak zonder machines."

De greenkeeper anno 1994, gezegend met Toro's, Sabo's, ransomes, Jacobson's en al die andere prachtig werkende machines kan zich niet voorstellen hoe te leven (en te werken) zonder al die machines.

In Nederland zijn er nog een paar greenkeepers die de hele mechanisatie hebben meegemaakt. Een van die greenkeepers is met z'n 66 jaar nog steeds actief en wel op een van de mooiste banen van Nederland; de Hattemse.

Een interview met greenkeeper Arnold Balster.

Ik spreek Arnold Balster op 1 juli, één dag voordat hij vijfenveertig jaar in dienst is bij de Hattemse. Die dag zal ook een speciaal aan hem gewijde wedstrijd gespeeld worden: de Balsterbal. Arnold Balster vertelt vereerd te zijn door zoveel aandacht en eerbetoon maar voegt er meteen aan toe dat hij er niet op staat te wachten, "ik blijf liever een beetje op de achtergrond".

1949-1994

Arnold Balster is 21 jaar, als hij in 1949 aangesteld wordt als greenkeeper op de Hattemse. Volgens Balster was het toen eigenlijk een dubbeltje op z'n kant. "Ik vroeg aan de toenmalige baancommissaris de heer van Engelen of ik hulp-greenkeeper kon worden naast Dalhuizen. Hij vroeg toen of ik met de zeis kon omgaan. Dat kon ik niet en ik werd zondermeer afgewezen.

Later ben ik op voorspraak van anderen toch maar begonnen en dat bleek bij van Engelen ook geen problemen meer op te roepen.

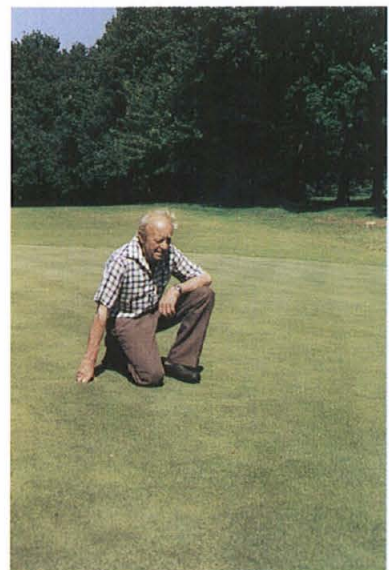
"Eigenlijk zijn de contacten tussen Balster en de Hattemse al veel ouder. Al op 9-jarige leeftijd verdiende Arnold Balster een centje bij als caddy. Als 14-jarige was hij zelfs fulltime in dienst als caddy.

Balster: "In die tijd liepen hier soms wel twintig caddy's rond en dat op een aantal van misschien maar tachtig leden. Toen ik ongeveer 17 jaar was heb ik een paar jaar bij de Heidemij gewerkt tot ik dus opnieuw bij de Hattemse ging werken. Dit keer als greenkeeper."

Alles met de hand

De eerste paar jaar van zijn carrière als greenkeeper werkt Arnold Balster samen met de toenmalige hoofd-greenkeeper Dalhuizen. Als Dalhuizen in '52 of '53 - het precieze jaar kan Balster zich niet meer herinneren - naar Canada emigreert wordt Balster hoofdgreenkeeper. Maar dan wel een hoofdgreenkeeper zonder assistenten.

De Hattemse was maar een kleine, weinig leden tellende club. Een club dus met een beperkt personeelsbudget.

Arnold Balster: "Dat waren dus soms weken van tachtig uur. Ga maar na, twee of drie keer per week de greens maaien. Dat was al werk voor drie volle dagen, omdat er geen motormaaiers waren. En dan kwam nog het andere werk, holprikken, beregenen, dresen etc, etc. Het was natuurlijk zo dat de eisen heel anders waren in die tijd. Hartje zomer stond in die tijd geen enkele pijl groen gras op de fairway. Nu kan dat niet meer. En die andere manier van aanpakken geldt ook voor bijvoorbeeld bemesten of doorzaaien. Dat gebeurde dus nooit. Als ik wilde dresen dan moest ik eerst een gat graven in de fairway tot op het gele zand. Dan werd dit op paard en wagen geladen en naar de greens gereden.

Ook in hartje zomer had er eigenlijk niemand door dat je soms om vier uur al op de baan was om te beregenen. Pop-up sproeiers had je nog niet dus je moest alle slangen en buizen met de hand uitleggen. En om het spel dan niet teveel te hinderen begon ik dan maar om 4 uur 's ochtends."

Vijftiger jaren

In de loop van de vijftiger jaren wordt het werk op de baan al wat lichter. Eerst krijgt Balster een assistent zodat de handgreenmaaier voortaan door twee man bediend kan worden. Dat betekent een die duwt en een die trekt. Pas later doen de eerste motormaaiers opgang. Maar ook de eerste motormaaiers moeten nog gewoon geduwd worden. In die tijd - eind jaren vijftig - neemt de club ook in ledenaantal toe.

In de vijfenvertig jaar dat Balster in dienst is, is er weinig veranderd dan de opzet van de baan. Een paar greens zijn verlegd maar revolutionaire veranderingen in de lay-out van de baan zijn niet toegepast. Dat geldt ook voor de opbouw van de greens.

Vervolgens met de hand prikken - ongeveer een halve dag per green - en dan eindelijk dresen, met de hand wel te verstaan."

Weinig interesse

Balster vertelt hoe vrij een greenkeeper in die tijd werd gelaten. "Ik kon in principe alles doen en beslissen zonder navraag bij wie dan ook. Er was eigenlijk niemand, die zich bekommerde over wat je deed. De eerste baancommissaris die ik heb meegemaakt, meneer Engelen, kwam in het voorjaar de eerste keer weer op de baan. Het eerste wat hij zei toen hij me zag was: "Zo Balster, ben jij er ook weer". Die man had gewoon niet het besef, dat ik de hele winter had doorgewerkt. Dat de verhouding tussen greenkeeper en baancommissaris vroeger heel anders was

illustreert Balster met een anekdote over meneer Kruihof, die in de zestiger jaren baancommissaris was.

Arnold Balster en zijn neef en opvolger als hoofdgreenkeeper Harry Balster.

Hierdoor is er dus meer budget om mensen en machines binnen te halen.

De echte doorbraak in het baanonderhoud komt met de benoeming van Kruihof tot baancommissaris in de zestiger jaren.

Balster: "Ze zijn natuurlijk veel en veel beter geworden door de tijd maar ze zijn nooit opnieuw aangelegd."

Achttien holes baan

Volgens de overlevering is de Hattemse in 1930 eigenlijk uitgelegd als een achttien holes. Maar toen het budget niet toereikend bleek heeft men slechts negen holes aangelegd. En de kansen dat er nu nog negen holes extra worden aangelegd is nihil. De Hattemse wordt volledig ingesloten door papierfabriek Berghuizen en het dorp Hattrem. Op mijn vraag hoe Balster de toekomst nu ziet antwoordt hij na even denken: "Gewoon maar doorgaan. Ik werk nu sinds een tijd nog maar drie uur per dag. Maar als het druk is dan werk ik vaak veel langer. Momenteel werk ik alweer zo'n 5 uur per dag."

Balster: "Bij Kruihof moest ik altijd 's ochtends de krant gaan brengen. Die werd dan eerst bij mij thuis bezorgd. Ik heb meegemaakt, dat ik om half zeven de krant bij hem bezorgde en dat hij zei: "Balster, wat ben je laat". En dat terwijl ik om zeven uur moest beginnen.

Balster: "Kruihof was ingenieur en kwam constant met nieuwe dingen. Hij stimuleerde echt het toepassen van nieuwe ideeën. Door hem heb ik ook voor het eerst andere golfbanen gezien en collega-greenkeepers gesproken van de Twentse en de Haagse."